

10- Barış Esasına Dayalı Tebliğ Diplomasisi

Barış zincirinin ilk halkası, bireylerin vicdanlarında yer etmesi, son halkası ise milletler arası bir mahiyet kazanmasıdır. Hz. Peygamber, Hudeybiye Musalahasından sonra hicretin yedinci yılının ilk ayında uluslararası barışı sağlamak için devlet yöneticilerine mektuplar göndermiştir. Bizans, İnan, Habeşistan ve Mısır gibi zamanın büyük devletlerine diplomatlar göndererek hükümdarları İslâm'a davet etmiştir (İbn Hişâm, III-IV, 606-07).

Hz. Peygamber, genellikle mektuplarda, Âl-i İmrân sûresinin 64. ayetine yer vermiştir: "De ki: Ey Kitap Ehli! Bizimle sizin aranızda ortak olan bir kelimeye (tevhide) gelin, Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim. Ona hiç bir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp da bir kısmımız (diğer) bir kısmımızı rabler edinmeyelim. Eğer yine yüz çevirirlerse, deyin ki: Şahit olun, biz gerçekten müslümanlarız" (Ahmed b. Hanbel, I, 263; Buhârî, Cihâd, 102).

Bu ayetin muhtevasına dikkat edilecek olursa Hz. Peygamber'in, bütün insanları Allah'tan başkasına kul olmamaya, dolayısıyla eşitliğe, adalete ve evrensel barışa çağırıldığı görülür. Zira eşitlik, adalet ve evrensel barış, ancak kula kulluk yapmamakla sağlanabilir.

11- Hz. Peygamber'in Hıristiyanlara Tanıdığı İnanç ve İbadet Özgürlüğü

Hicretin dokuzuncu yılında Tebük seferinden sonra her taraftan Araplar, heyetler halinde Hz. Peygamber'le görüşmek üzere Medine'ye gelmeye başladı. Bu yıla 'Heyetler Yılı' adı verildi. Bunlardan biri de Necran heyeti idi. Yemen'in yerli halkından olan Necranlılar, Hıristiyandı. Hz. Peygamber, onlara yazılı bir ultimatom göndererek kendilerini müslüman olmaya çağırırdı. Bunun üzerine onlar, Hz. Peygamber'le görüşmek üzere Medine'ye bir heyet gönderdiler (İbn Sa'd, I, 357).

Necran'dan gelen bu Hıristiyan kafilesi Mescid-i Nebevi'ye girdiler. O sırada kendilerine mahsus ibadet vakitleri gelen Hıristiyanlar, Hz. Peygamber'in mescidinde ibadet etmek için doğuya yöneldiler. İbadetlerine kimsenin engel olmaması için Hz. Peygamber, onların serbest bırakılmasını emretti. Onlar da mescitte ibadetlerini yerine getirdiler (İbn Sa'd, I, 357; İbn Kesîr, VII, 271).

İslâmiyet'i kabul etmeyen Necran temsilcileri, daha sonra Hz. Peygamber'le barış anlaşması yaparak Necran'a dönmek üzere Medine'den ayrıldılar. Hz. Peygamber'in Necranlılar için yazdırdığı beyannameden birkaç satır şöyledir: "Necran ve çevresi, onların canları, dinleri, yurtları, malları, hazır bulunmayanları, bulunanları, mabetleri, kiliseleri, havraları ve az veya çok ellerinde bulunan her şeyleri Allah'ın himayesi, Muhammed'in zimmetindedir. Ne piskoposun piskoposluğu, ne rahibin rahipliği, ne de kendini kiliseye adanmış olanların durumu değiştirilecektir...Onlardan her kim bir hak talebinde bulunursa ne haksızlık etmelerine, ne de haksızlığa uğramalarına meydan verilmeksizin aralarında adaletle hüküm verilecektir. Onlardan biri, bir başkasının yaptığı haksızlıktan mes'ul tutulmayacaktır..." (İbn Sa'd, I, 288).

Hız. Peygamber'in din ve ibadet hürriyeti konusunda gösterdiği bu toleranstan, başka din mensuplarına karşı ortaya koyduğu bu adalet ve şefkatten ve din ve inanç alanında sağladığı bu tür hak ve özgürlüklerden, çağdas dünyanın gelişmiş ülkelerinin dahi çıkaracakları dersler vardır. Görünen o ki, Hız. Peygamber, hak ve özgürlüklerin sadece savunucusu olmamış, aynı zamanda uygulayıcısı olmuştur.

Not: Bu makale EKEV Dergisi sayı: 41'de yayımlanmıştır.